

PREDOZIRANJE

(ovjeravanje, ovjer, overdose, OD)

Predoziranje se javlja kao posljedica uzimanja prevelike količine neke droge ili kombinacije droga (ponekad droga i alkohola). Droga savlada tijelo, a naročito mozak i ostale važne organe kao što su srce, jetra, pluća i bubrezi, pa organizam odjednom postaje toliko slab da ne može da se izbori sa drogom. Svako ko koristi drogu može da se predozira, bilo da je u pitanju "veteran" ili neko ko prvi put uzima drogu. Život predozirane osobe zavisi od brzine i načina zbrinjavanja!

Zavisnici u Crnoj Gori obično su dobro poznavali do desetak osoba koje su umrle usljed predoziranja. Terenski radnici Juventasa nažalost poznavali su nekoliko puta veći broj osoba koje su na ovaj način okončale svoj život.

Tih dana sam bio mnogo navučen. Baš mnogo - 5 do 10 grama na gan. Ima' sam dosta robe i to dobre. Ostalo mi je bilo 20 grama i ja to sve roknem na gan. Nije to bio onaj overdoz što ulazi u tebe, što te smiri i samo zaspeš. Sve je izlazilo iz mene! Povraćao sam, ima proliv, nekontrolisano mokrio, tekla mi je krv iz nosa i ušiju. Ima sam tolike bolove da sam se zalijetao i udarao glavom u zid samo da prestanu. Majka je zvala hitnu, došli su i davali mi tri blokade. Ništa mi nijesu mogli. Dobio sam nervni slom, svezali su me i povelu u ludnicu. Tamo sam bio 3 dana i to na nervno, ne u peticu. Onda sam izašao. Sljedećih 7 dana sam samo sjedio u bade-mantilu na balkonu, kao biljka. Onda sam opet uzeo...

KAKO ?
DOLAZI DO:
PREDOZIRANJA

Najčešći uzrok smrti pri predoziranju je miješanje nekoliko vrsta droga sa sličnim efektima (npr. heroin sa tabletama i/ili alkoholom).

Miješanjem droga koje usporavaju (smiruju) povećava se rizik od srčanog infarkta, dok se miješanjem stimulansa (dizalice) povećava rizik i od epileptičnog napada.

Neki ljudi se predoziraju tako što unesu previše droge u organizam. Kvalitet droge na ulici je iz dana u dan drugačiji. Ponekad je droga puno "isječena", a ponekad i ne, što znači da je mnogo jača, pa je i šansa da se predoziraš veća.

Različiti ljudi različito reaguju na iste doze, pa doza koja je odgovarajuća za jednu može biti smrtonosna za drugu osobu!

Promjene zdravstvenog stanja (različite bolesti) mogu da povećaju rizik od predoziranja. Zato droge ne treba koristiti dok se potpuno ne oporaviš od bilo kakve bolesti, pa i one „najobičnije“!

"Došao sam iz inostranstva i nijesam bio nešto mnogo navučen-bio sam na manjoj dozi. Izašao sam u grad da se vidim sa društvom. Gutao sam artane i ekstazi i cijelu noć pio. Neđe pred jutro smo pošli u jedan klub. Pošao sam u WC, skuvao gram dopa i stavio ga u venu. Odmah sam pao, ali nijesam se odmah predozirao. Ukočio sam se i nijesam mogao da mrdnem, a tek kasnije sam izgubio svijest. Poslije nekog vremena, oko uru, provalili su vrata i polivali me vodom. Nijesu mi mogli ništa. Onda su zvali policiju. Tek sam u stanici policije otvorio oči. Držali su me tamo cijelu noć i sjutra dan. To je bila 2000, nijesu zvali hitnu, niti me vodili u bolnicu."

KAKO ?
SPRIJEČITI !
PREDOZIRANJE

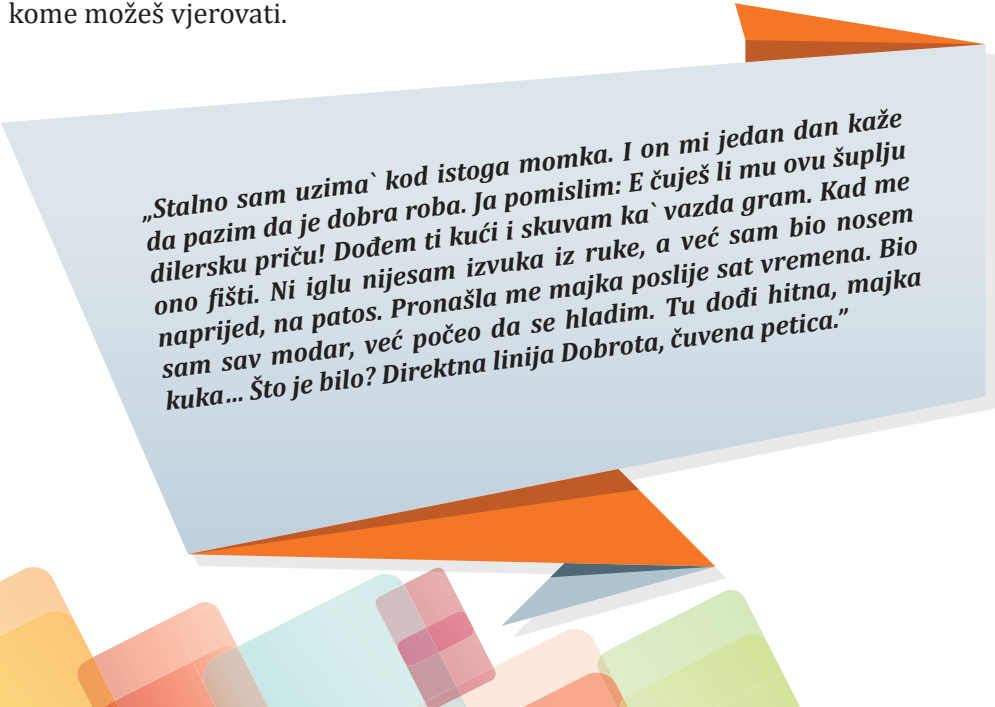

Izbjegavaj miješanje droga!

Ako neko vrijeme nijesi koristio/la droge, uzmi manju količinu nego obično, jer se tvoje tijelo odviklo od droge, makar se radilo i o samo nekoliko dana apstinencije. Moraš biti pažljiv ako uzimaš novu drogu, pošto je teško odrediti koliko uzeti. Zato pokušaj da uzmeš drogu tako da sporije djeluje – ušmrkivanjem umjesto ubrizgavanjem (fiksanjem).

Dopusti da prođe neko vrijeme nakon uzimanja. Dozvoli da droga počne da djeluje kako bi se tijelo oduprlo. Tek onda uzmi još.

Ako koristiš droge nepoznate jačine (kupuješ svaki put od druge osobe), uradi prvo probni “šut” da vidiš koliko je jaka. Trudi se da kupuješ drogu od pouzdanog izvora, kome možeš vjerovati.

„Stalno sam uzima` kod istoga momka. I on mi jedan dan kaže da pazim da je dobra roba. Ja pomislim: E čuješ li mu ovu šuplju dilersku priču! Dođem ti kući i skuvam ka` vazda gram. Kad me ono fišti. Ni iglu nijesam izvuka iz ruke, a već sam bio nose naprijed, na patos. Pronašla me majka poslije sat vremena. Bio sam sav modar, već počeo da se hladim. Tu dođi hitna, majka kuka... Što je bilo? Direktna linija Dobrota, čuvena petica.”

KAKO ?
ZNATI DA SE
NEKO
PREDOZIRAO

Opijati (heroin, metadon, morfijum...) i/ili sredstva za smirenje/spavanje (benzodijazepini, flormidali...), kao i alkohol, usporavaju rad organizma (rad srca i disanje), pa pri predoziranju može doći do gubitka svijesti, prestanka disanja ili ugušenja zbog povraćanja u besvjesnom stanju.

Simptomi: predozirana osoba je budna, ali nesposobna da govori. Javljaju se i bljedilo lica i tijela, pomodrelost lica i usana, mlitavost tijela i nesvjestica, povraćanje, znaci gušenja i krkljanja; puls je nepravilan, spor ili ga nema, a disanje usporeno ili ga nema. Predozirana osoba gubi svijest, a sve više postaje nesposobna da diše pravilno.

Stimulansi (spid, kokain, ekstazi...) ubrzavaju tjelesne funkcije, pa osoba može kolabirati od iscrpljenosti, dobiti epileptični ili srčani napad. Javlja se i dezorijentisanost, koja uzrokuje samopovređivanje i/ili agresivnost.

Simptomi: pjena na ustima, napadi – grčenje ili trešenje tijela, pritisak i bol u grudima, nesvjestica, povraćanje, otežano disanje (gušenje i krkljanje).

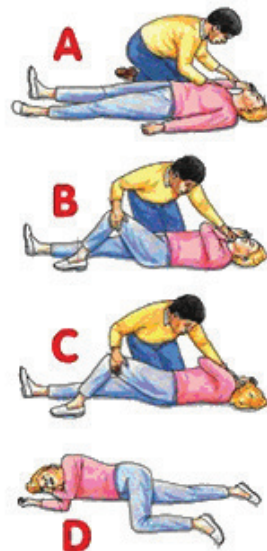

ŠTO?
PREDUZETI!

Najvažnije je provjeriti da li je osoba koja se predozirala svjesna!

Ako je osoba svjesna, moraš nekako da probaš da je održiš budnom dok ne stigne pomoć: šetaj je, razgovaraj sa njom, pokvasi je vodom. Ni u kom slučaju je ne potapaj u kadu! Ako osoba počne da gubi svijest, guši se, povraća i sl. obavezno odmah pozovi hitnu pomoć ili je odvezi tamo.

Ako je osoba nesvjesna, prvo joj provjeri puls i da li diše. Odmah pozovi hitnu pomoć, a dok vozilo ne stigne oslobodi disajne puteve osobe (izvadi protezu ili drugo strano tijelo, ostatke hrane iz usta), okreni je na bok vodeći računa da joj usta i nos budu slobodni, a jezik u normalnom položaju (da nije zapao u grlo, što se postiže tako što se maksimalno zabaci glava osobe unazad držeći je za bradu).

Bilo bi dobro da sačekaš ljekare kako bi im rekao koju je drogu osoba uzela. Ako ne možeš da ostaneš dok ne dođu – osobu položi na bok i zakači poruku na kojoj će pisati što je sve uzela i da li boluje od neke bolesti. Tako ćeš povećati vjerovatnoću da predozirana osoba preživi i olakšati i ubrzati proces njenog oporavka.

Korisnici droga u većini slučajeva, protivno medicinskoj praksi, piju ili ubrizgavaju rastvor velike koncentracije kuhinjske soli i vode onom ko se predozirao. Iako postoje brojni poznati slučajevi iz naše svakodnevnice gdje je ovakvo postupanje pomoglo, medicinski radnici nikako ne preporučuju ovakav način pomoći unesrećenome i čak upozoravaju na ozbiljnost posljedica koje bi se mogle na ovaj način prouzrokovati.

"Bio sam potpuno čist. Čist nekih 7 ili 8 mjeseci, bio u zatvoru. Prvi vikend dobio da izadem poslije toliko vremena. U 8h sam prešao preko kapije, u 20 do 9h kući. Ispred me čeka drug sa pola grama. On je dugo radio sa tom robom i tu je uzimao za sebe. Reka` mi je da je jaka i da uzmem samo pola, ali ja nijesam sluša`. Nijesam stiga` da izvadim gan iz ruke, a već sam bio... pomislio sam: Eto, to je to! Odoh! Odmah sam pomodrio i počela je pjena da mi izlazi na usta. Drug mi je izvadio jezik napolje i dava` mi so na venu. Poslije 20 minuta sam počeo normalno da dišem, pa me on puštio da spavam. Do 13h mi je preko 30 puta ubrizga` so u venu. Vidio sam poslije po rukama kako su mi bile nagrđene. Malo poslije 13h sam se probudio. Nijesam znao ni de sam ni što sam, pregadan osjećaj. Boljelo me kad dišem, a ne da se pomjeram..."

Službe hitne pomoći su opremljene antidotima (materije koje poništavaju dejstvo pojedinih droga, npr. heroina ili benzodiazepina).

Da bi nekome spasili život jako je bitno da stručno medicinsko osoblje na vrijeme bude pozvano i informisano o vrsti uzete droge.

Službe hitne pomoći u Crnoj Gori
možete dobiti pozivajući

**BESPLATAN
BROJ**

124

Brošuru je priredila **Tijana Žegura**, terenski radnik Juventasa.
U brošuri su podijeljena **lična iskustva korisnika droga** iz Crne Gore.